

sekularister uppfatta tanken på en «religionslös tolkning av Evangeliet» som en plädering för gudstjänstfri kristendom. Paul van Burens premisser har lett honom till sådana ödesdigra slutsatser.

Huvudtendensen inom sekulariseringsteologien är dock att förstå Kyrkans gudstjänstfirande funktion med hänvisning till hennes relation till Kristus som Världens Herre och att lägga vikt vid den sociala dimensionen i Kyrkans gudstjänst. Detta grepp präglar också Uppsalamaterialet om Kyrkans gudstjänst i en sekulär tidsålder. Den av biskop Robinson påverkade Douglas Ryhmes går dock ett steg längre. I sin i och för sig intressanta *Prayer in the Secular City* identifierar denne bönen med Kristus-tjänsten i världen. Därmed uppger han emellertid tanken att också i «the Secular City» fortfar Kyrkans bön att vara en «dialog med den Helige».

Ur missionssynpunkt är det emellertid av stort intresse att notera att markeringen av gudstjänstens sociala dimension på ett fruktbart sätt återverkar på tolkningen av det klassiska problemet om den unga kyrkans rätt att själv utgestalta sin gudstjänst. «Indigenizationens» problem framstår nämligen inte primärt som ett antikvariskt sökande efter traditionella former som kan nyttjas i den kristna gudstjänsten. Det är snarare en fråga om hur Kyrkans öppenhet för den sociala problematiken i den lokala situationen skall komma till uttryck i gudstjänsten.

Denna tolkning innebär givetvis inte att det traditionella «indigenizationsproblemet» blivit fullständigt obsolet. Frågan om hur den unga kyrkan uttrycker sin Kristus-relation med hänsyn till inhemsk religiös symbolik har snarare fått en ny inramning och ställs parallellt med frågan om den inter-religiösa dialogen i föränderliga sociala miljöer. Inom denna nya ram torde dock det problemet kvarstå: kan frågan om den unga kyrkans bön — och för övrigt varje kyrkas bön — verkligen besvaras tillfredsställande inom ramen för en rent «religionslös tolkning av Evangeliet»?

DISKUSJONSINNLEGG

Misjonslege Trygve Ødegaard (Norsk Luthersk Misjonssamband, Etiopia) har bedt om plass for nedenstående kommentar i anledning debatten om misjon og utviklingshjelp, jfr. NOTM 1969 s. 194 ff. — Red.

Det synes å være vesentlige grunner til å gi en nærmere utredning av mitt syn i diskusjonen om forholdet «Misjon—U-hjelp».

Du (tillater meg å bruke du-formen, av gammelt kjennskaps skyld) skriver slik, Kvaal Pedersen: «Men dette forhindrer ikke at kirken har et sosial-etisk ansvar og dermed en forpliktelse til å hevde rettferdighet, ikke bare drive velledighet. Er ikke dr. Ødegaard enig i dette?»

Jo, jo, jo, selvsagt er man enig i denne formulering. Det har vært sagt mange ganger tidligere, men må gjentas: Den konservativ evangeliske misjonering betrakter ikke på noen måte sosialt arbeid som uvesentlig, men det er ikke det primære. Evangeliet er det første, omsorg for mennesker er en naturlig og selvfølgelig frukt. Og de har da heller ikke unnlatt å ta seg av sin neste innenfor en begrenset økonomi. Heller ikke er det slik at konservative misjonærer stiller seg likegyldig til politisk undertrykkelse. I hele sin intensjon er evangeliet slik at når det får virke, så virker det til frihet, ikke bare fra indre bånd, men også ytre. Det virker i aller høyeste grad samfunnsbyggende.

Som kristen tror man også på *Herrens velsignelse* over dem som tror på ham og holder hans bud... Men om man setter opp ned på dette forhold, og gjør det sosiale program til det primære, gjør man en skjebnesvanger feil... «For alt dette søker hedningene etter, og eders himmelske Fader vet at I trenger til alt dette. Men søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal I få alt dette i tilgift!» «Gudsfrykten er nyttig til alt; den har løfte for det liv som nu er, og for det som kommer.» «Jeg har vært ung og er blitt gammel, men ikke har jeg sett den rettferdige forlatt eller hans avkom søke etter brød. Den hele dag forbarmer han seg og låner ut, og hans avkom blir velsignet.» Og man kan fortsette. At kirke og misjon har et sosialt ansvar, er det altså ingen uenighet om. Men så er det spørsmål om arbeidsmetoder, og når man går nærmere inn på disse ting, finner man snart ut at de store forskjeller har sin årsak i forskjellig utgangspunkt.

Det hadde vært å håpe at Kvaal P. i sin artikkel «Mer enn milde gaver» (NOTM 1969 s. 16 ff) ikke skrev at den gammeldagse evangeliske misjonering nå burde skiftes ut med andre metoder, men jeg er ute av stand til å få noen annen mening ut av den.

Han bekjenner sin sympati med Kirkenes Verdensråd og deres syn på misjonens stilling i dag. Og hans artikkel er i grunnen et ekko fra Uppsala 1968. Så la oss kikke KV's syn nærmere etter i sømmene. Hvordan ser KV på misjonering i dagens situasjon? Det gis i virkeligheten ingen plass lenger for den enkle evangelisering, men sosial-etikk og politisk virksomhet er kommet aldeles i forgrunnen.

På alle 3 hovedpunkter har jeg alvorlige anklager mot KV. 1. Teologiske. 2. Sosial-etiske. 3. Politiske.

Ad 1. Teologisk. — Det er tydelig dokumentert at sekulærteologi har bestemt misjonsdokumentet fra Uppsala -68. Dette er ettertrykkelig påvist av Håkon Haus i NOTM 1969 nr. 3 (Uppsala og misjonen) og Erling Danbolt i Fast Grunn 1969 nr. 4 (Bibelsk fundert misjonsteologi). Håkon Haus skriver bl. a. omtrent slik (forkortet her): «Fordi grunnkonsepsjonen er sekulærteologisk, får man hverken med Kristi forsonergjerning eller forkynnelsen av evangeliet eller kirken som de helliges samfunn adskilt fra verden i dette system. — Her tales intet om Guds rike i eskatologisk forstand, om frelse og evige liv, intet om at han skal dømme levende og døde, men bare håpet om full menneskelighet. — Synden og det onde tas ikke alvorlig. — Det som sies om misjonen, er vesentlig av sosial og politisk art... Hele misjonen truer med å bli en sosialpolitisk bevegelse. — Vi har sammenblanding av kirkelige og rent politiske oppgaver. — Misjonens egenart går tapt, også kirken som åndelig eskatologisk størrelse».

Den konfesjonelle problematikk blir uvesentlig i KV's fremstilling. Man får inntrykk av noe visst svermerisk-spiritualistisk over hele fremstillingen. Erling Danbolt skriver omtrent slik: «Fremtredende menn innen KV taler åpent om at den dag vil komme — og det innen vår tid — da Romerkirken vil gå sammen med KV. — Om frihet til å misjonere: Ikke et ord om frihet til å misjonere, ikke et ord til hjelp og oppmuntring for de forfulgte kristne... men dokumentet taler om frihet til å forlate de gamle retningslinjer. — De gamle misjonsselskaper får ikke lenger plass. — Misjonssynet i KV ser ikke hedningene, og nøden hos dem som ikke kjenner frelsen i Jesus Kristus. Man ser bare den legemlige nød, og det går foran alt.»

Hvordan er det det heter: Når utgangspunktet er som galest, blir resultatet oftest originalest (noe lignende). Og når et kirkemøte ikke har en bibelsk fundert misjonsteologi, kan man vente både originale og gale konklusjoner, både med hensyn til selve misjoneringen, sosialt og politisk.

Ad 2. Sosial-etisk. — At kirke og misjon er med i arbeidet for bedre kår for mennesker, er en selvsagt oppgave. Den har vi fått av Vår Herre og Mester, og den må vi ivareta på rette vis. Men jeg har to alvorlige innvendinger mot den måte som KV går frem på i denne saken. For det første har den sosiale innsats tatt førsteplassen, og evangeliet er forskjøvet i bakgrunnen, hvor det er helt ufar-

lig. (Det evangelie-syn som KV skisserer opp i sitt misjonsdokument, er forresten ufarlig, om det er plasert først eller sist.) Vi burde besinne oss på det vesentlige, og det er ikke det sosiale arbeid, men evangeliet til frelse for menneskene. La oss i denne sammenheng minnes hva Peter sa til den vanføre tiggeren, som ventet å få noe av dem: «Sølv og gull har jeg ikke; men det jeg har, det gir jeg deg: I Jesu Kristi, nasareerens navn — stå opp og gå!»

For det annet lukter KV's sosiale innsats av *sosialisme*, og i den form det presenteres har jeg meget imot det. Det er énsidig hakking på alle samfunnssystem hvor et kapitalistisk (å du foraktede ord!) system er mest rådende (og hvor levestandarder er høyest!), mens det til stadighet settes frem som mønster de sosialistiske land, der hvor statlig kontroll og gråhet og ufrihet behersker bildet.

Ad 3. Politisk. — Bare KV's politiske virksomhet burde være nok til å skremme vekk tenkende mennesker fra en slik organisasjon. For det første: Skal en kirke — eller kirkeorganisasjon — være politisk? Og siden Uppsala -68 sier at misjon og kirke er ett, så blir altså misjonen politisk. Er dette riktig? Så tvert imot! Og hvis det først skulle uttale seg politisk, så burde det gjort det med fornuft og forstand. Men her får Amerika en dragelse fordi de presser russiske raketter ut av Cuba, Amerika er angriperen i Vietnam (kommunistene er visst alltid snille), Israel må ta tilbake alle flyktninger og gi tilbake land. Og når det gjelder Biafras frigjøringskamp på liv og død, ja, så tør ikke denne mammutorganisasjonen engang å nevne Biafras navn, «de tidligere østregioner i Nigeria», kalles det. For et mot! (Nå er det kristne Biafras frihetskamp knust, av muhammedanere, ved hjelp av russiske fly og egyptiske piloter (kamtrening i striden mot Israel), og p.g.a. engelske økonomi-interesser, — og KV's moralske svikt.)

Og de rike er slemme, og de fattige snille, landene i nord er skyldige i fattigdommen i sør, de hvite er vonde og de sorte gode! Må det være meg tillatt å minne om et ord fra GT, 3. Mos. 19. 15: «I skal ikke gjøre urett i dommen; du skal ikke holde med noen fordi han er ringe, og ikke gi noen rett fordi han er mektig; du skal dømme din neste med rettferdighet.» Og KV's mening er klar: Kamp mot det bestående, «the establishment». Revolusjon er på deres politiske program. Her burde det gåes frem med stor varsomhet, å hisse opp til revolusjon og krig er en veldig alvorlig sak. KV tar på seg et uhyre ansvar med sin politikk. Jeg er ikke imot forandring i lands ledelse, om det kan føre til noe bedre. Og mange u-land *kan* simpelthen ikke nå frem til moderne demokrati i løpet av få år, det er en umulighet. De har de aller største problemer å kjempe med i mange, mange 10-år fremover. En omveltning som ikke er moden kan skape de største katastrofer.

Men om marxistisk-kommunistiske land tier KV. Hvorfor? Redd for «verden»? Dog kom det en uttalelse mot Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia, men det skulle bare mangle, det samme kom fra Finn Gustavsen. Og KV er et altfor godt instrument i hendene på kommunistene til at de går hardt i rette med verdensrådet.

Du synes jeg er flåsete, Kvaal P., i mitt snakk om radikal ungdom og marx-

isme. Jeg synes virkelig det er en ytterst alvorlig sak når særlig kristne ungdommer går inn under marxismens fane, og like alvorlig når KV stilltiende godkjenner det kommunistiske system, mens de samtidig vender seg fulle av vrede mot det tross alt frie og demokratiske Amerika. La meg her bare sitere en meget kjent russisk forfatter (Kuznetsov) som skrev da han hadde unnskluppet fra Sovjet: «After much seerious reflection over many years, I have arrived at the complete rejection of Marxism-Leninism. I consider today that this doctrine is utterly obsolete, rigid and naiv. It is utterly incapable of resolving the contradictions in society today, and, what is worse, it has led, continues to lead, and threatens to go on leading to frightful social tragedies.»

Danbolt sier: «I KV-rapporten forsvarer man revolusjon og oppstand mot øvrigheten, når det gjelder sosiale forhold. Men når kristne vidner om sin tro, og forfølges og fengsles, da nekter KV å støtte dem, for de er jo oppsetsige mot lovens øvrighet! De har å adlyde den øvrighet som forbyr kristent vidnesbyrd og misjon.» — Dette har jeg ikke annet ord for enn usselt svik.

Handelspolitikken til industrilandene som årsak til fattigdommen i verden er gjentatt så ofte at folk snart begynner å tro det. Jeg tror det ikke, det er nok ganske andre årsaksforhold som er avgjørende.

Er KV's misjonsdokument virkelig et misjonsdokument? Langt ifra, det er et human-etisk manifest fra en koloss på leirfötter. — Og ikke kaster de konservative evangeliske misjoner seg KV i favn før de er overbevist om at politiske pressgrupper er evangeliet overlegne! KV er falt på kne for verden, og ser ut til å bli liggende der.

Kjære Kvaal P., du sier at «dr. Ødegaard tydeligvis ikke liker KV». Etter det jeg har skrevet her, går jeg ut fra at du skjønner at verbet i setningen ikke er dekkende.

Du spør hva jeg mener med ordene: «Artikkelen (til Kv. P.) er i hele sitt opplegg et alvorlig angrep på tradisjonell evangelisk misjon, alvorlig fordi den er fremmet i nettopp dette tidsskrift.» Eks.: Om Dagbladet har en leder med angrep på vårt kristne demokrati, ville jeg ikke reagert så meget. Men hadde det samme kommet i Vårt Land, ville det vært ytterst alvorlig. Med andre ord: At din artikkel kommer som vanlig artikkel i NOTM synes jeg er betenkelig, for det viser at KV's misjonssyn har trengt dypt inn i kristnes rekke i Norge. Hadde den vært på debatt-plass, ville det vært noe ganske annet.

La meg sitere bare ett punkt av den utmerkede uttalelsen fra Studiekonferansen i Finland i sommer (Norges Kr. Stud. og Skoleungdomslag var bl.a. med): «Menneskenes egentlige nød er deres ondskap og skyld overfor Gud, og den eneste løsningen er evangeliet om Kristus.» Jeg kan nesten slutte meg til biskop Birkelis ord i Stavanger-debatten, der han uttalte (ifølge NOTM 1969 nr. 3) at «selv om misjonsdokumentet forståelig nok var blitt en slags «cocktail», så var det likevel et bevis for at man var kommet et stykke på vei.»

Riktig, — et langt, langt stykke på *gal* vei.

KIRKE OG MENIGHET I SENDELSENS PERSPEKTIV

Refleksjoner omkring en studierapport

av

OLAV GUTTORM MYKLEBUST

Sendt til verden. Synspunkter på menighetslivet i dag og i morgen. Rapport fra en norsk studiekommisjon ved Enok Ådnøy og Helge Hognestad. Nomi Forlag, Stavanger 1969. 159 s. Kr. 14,00.

Det er beundringsverdig at den kommisjon som har utarbeidet dette studie-dokument, har hatt fantasi og dristighet til å gå inn for synsmåter som i vår norske sammenheng stort sett ikke er blitt akseptert. «Den nye misjonstenkning», som man gjerne taler om, har hatt meget vanskelig for å vinne fotfeste hos oss.

Det kan ikke være tvil om at Kristi kirke i dag befinner seg i en misjonsituasjon i alle seks verdensdeler, at den over alt utgjør en minoritet — også i de land som har en tusenårig kristen tradisjon bak seg og hvor 90 % eller mer av befolkningen i navnet er kristne. Det er bl. a. denne kjensgjerning som har tvunget oss til en ny beskjeftigelse med spørsmålet om hva misjon egentlig er, dvs. hvordan den skal forstås i lys av det bibelske budskap.

Slik den nye misjonstenkning fremstiller det, er misjonen en forpliktelse og oppgave for enhver kirke, på ethvert sted, i enhver situasjon og sammenheng. I det bibelske perspektiv er det å være kirke ett med det å være sendt, sendt med evangeliet til verden, til dem som er nær ved, og til dem som er langt borte. Alle mennesker må få samme muligheter til å høre budskapet og ta stilling til det .

Et særdrag ved den nye misjonstenkning er det *helhetssynspunkt* den anlegger. Med dette sikter vi til den sannhet den så sterkt har hevdet, nemlig at misjonen har sitt utgangs- og orienteringspunkt i den treenige Gud selv. Nettopp denne sannhet er det også vårt dokument gir uttrykk for. *Mot* denne forståelse av misjonen innvendes det ikke sjelden at misjonsbegrepet på denne måte ikke lenger får klare konturer, ja, at det mister sin identitet. Men dette er åpenbart en misforståelse. Misjonsoppdraget er ett med forpliktelsen til å forkynne evangeliet for alle mennesker, alle folkeslag. Men i og med den nye misjonstenkning — som aldeles ikke er ny, men like gammel som Skriften selv — er denne forpliktelse satt inn i den universelle, ja, kosmiske kontekst den hører hjemme i.

Den forståelse av misjonen som har slått så sterkt gjennom i våre dager, innebærer nettopp dette at misjonen, i og med at den sees i sendelsens perspektiv, i og med at den settes inn i sendelsens sammenheng — ikke lenger får preg av å være et spesielt, dvs. en oppgave for spesielle personer (misjonsvennene) og